

MAT I MAGEN VIA
EN SLANGE ER

Å SPISE PÅ EN ANNEN
MÅTE

4-8 ÅR

Akkurat som Nora og Oskar skal også du få maten din gjennom en slange. Når man snakker om slange i denne sammenhengen så er det ikke en orm, men et plastrør som maten kan komme gjennom. Noras slange går inn gjennom nesen og ned til magen. Oskar har en knapp på magen der man fester matslangen. Hvor skal du ha slangen din?

Lær deg mer om å få maten gjennom slange!

LA LEGEN

FORTELLE DEG MER OM Å SPISE PÅ EN ANNEN MÅTE

I en periode har Nora vært syk og ikke klart å vokse så mye. I dag skal hun til en lege, som heter Morten, sammen med mamma og pappa. Morten snakker mye med Nora og hennes foreldre om at hun nå skal få maten sin gjennom en slange for at hun skal vokse bedre, og orke mer. Nora synes dette er litt vanskelig å forstå, og da forklarer legen henne hvordan det henger sammen.

Vil du også høre eller lese fortellingen om hvordan Nora får maten sin gjennom en slange?

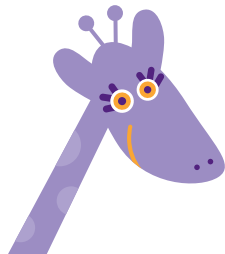
Å få mat gjennom en slange er en ekstra hjelp for deg:

*Nå skal vi **sammen oppdage** hva som skjer når du spiser, hvordan den lilla slangen og de ulike delene sitter sammen og **hva slags mat** du skal få i slangen.*

Legen jobber sammen med andre leger, sykepleiere og kliniske ernæringsfysiologer for at du skal få det så bra som mulig når du nå skal spise på en ny måte.

DINE FEM SANSER

Har du lurt på hvordan du ser, hører, lukter, smaker og føler?
Du klarer alt dette fordi du har det vi kaller for **sanser**.

Du har totalt **5** sanser:

Syn, hørsel, lukt, smak og følelse

DIN TUR!

Se på bildet og sett en **strek** fra hvert av utsagnene til **riktig kroppsdelt**

Du ser med øynene dine (A)

Du hører med ørene dine (B)

Du lukter med nesen din (C)

Du smaker med munnen og tungen din (D)

Du kan føle på ting med hendene dine (E)

KROPPEN DIN

Vi har alle en kropp og den er både lik og forskjellig fra andre menneskers kropp

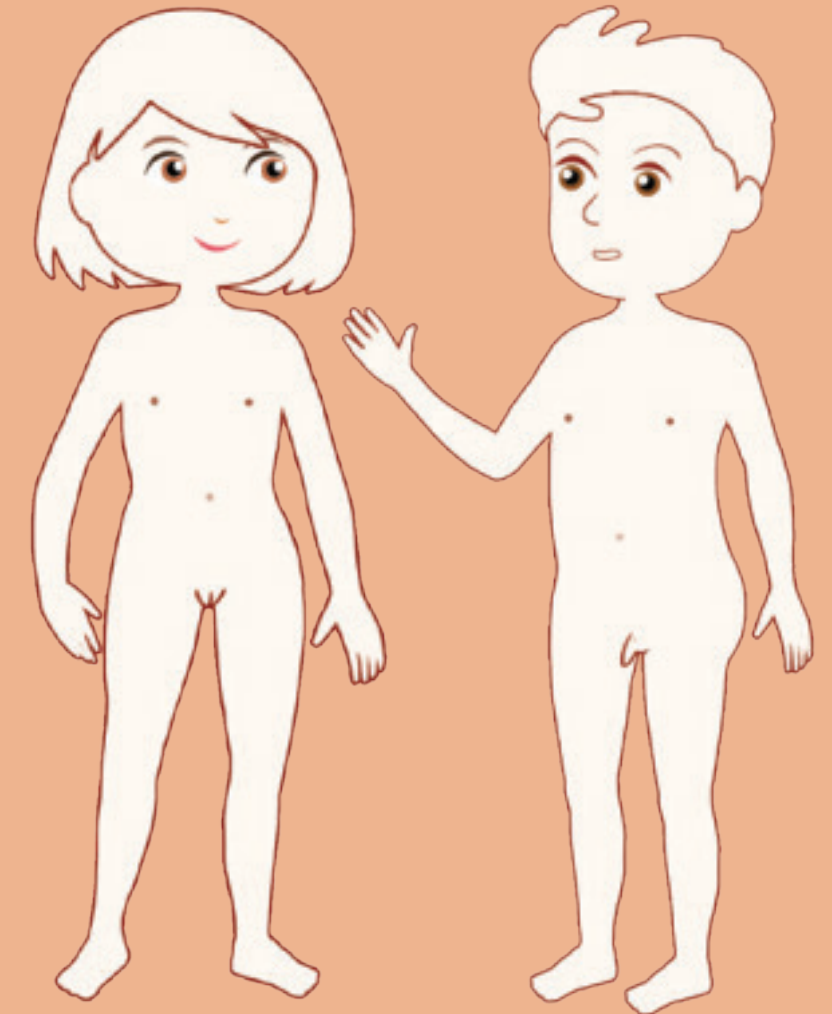
Det er menneskekroppen!

DIN TUR!

Fargelegg hver del av kroppen med riktig farge

- Håret
- Hodet
- Armene
- Magen
- Kjønnsganer
- Bena
- Føttene

DE ULIKE DELENE AV KROPPEN DIN

Nå som du kjenner til de **ulike delene** av kroppen din så er det kanskje fint å lære litt om hva som skjer på **innsiden av kroppen**

Hjernen hjelper deg med å **tenke**.

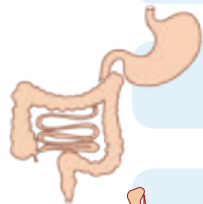
Når du bestemmer deg for å gjøre noe, er det hjernen som gir beskjed til kroppen din om å gå, snakke, spise, lese eller lignende

Hjertet hjelper blodet med å **strømme** gjennom kroppen

Lungene trenger du for å **puste**

Magen (magesekk og tarmer) gjør at du kan **ta opp næring** fra maten

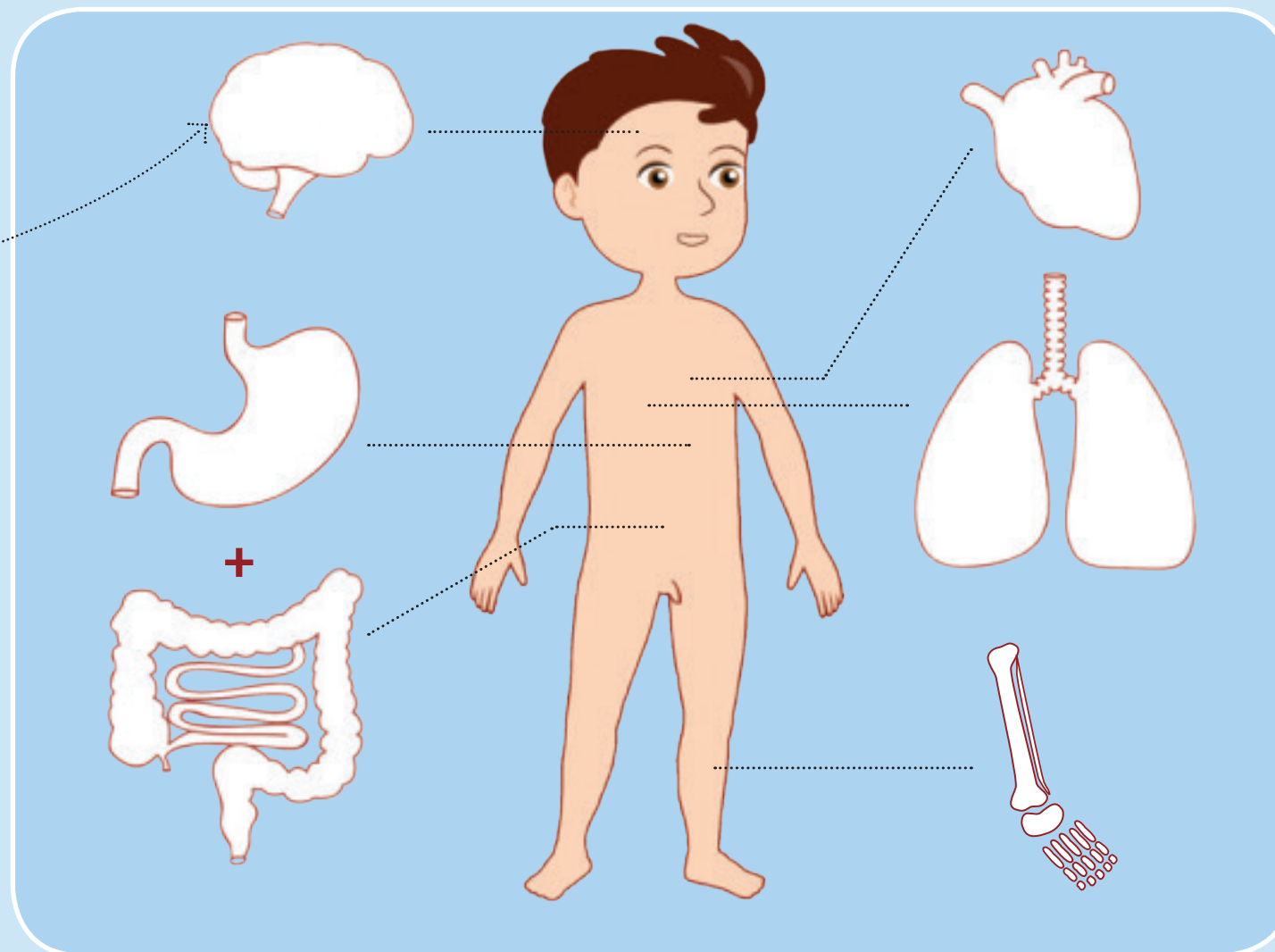

Alle bena i kroppen er en del av **skjelettet**

DIN TUR!

Skriv **riktig navn** på hvert av **organene**.
Bruk **grønn** farge for å fargelegge hjernen, **rød** for hjertet, **blå** for magen, **oransje** for lungene og **gul** for skjelettet

FOR Å VOKSE SOM DEN SKAL, MÅ KROPPEN DIN FÅ MAT!

For at du skal **vokse** og **ha det bra** trenger kroppen din **mat**. Det er **energien** og **næringen** i maten som gjør at kroppen kan **vokse** og hodet kan **tenke**. Maten man spiser kan være sur eller søt, myk eller hard, varm eller kald. Du trenger mat for at du skal kunne **være i form** i barnehagen eller skolen, og orke å **leke med vennene dine**.

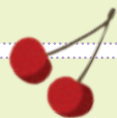
Dette skjer i kroppen din når du for eksempel spiser et eple!

Du **tygger eplebitene i munnen** og så svelges de nedover gjennom **spiserøret**

De forvandles til en slags «**grøt**» i **magesekken**

Denne «grøten» går videre over i **tarmene**, som er lange, myke og krokete rør i **magen din**

Tarmen suger til seg den næringen som du trenger for å vokse og orke å leke, og sender den rundt i kroppen gjennom **blodet**. Resten kommer ut når du tisser og bæsjer.

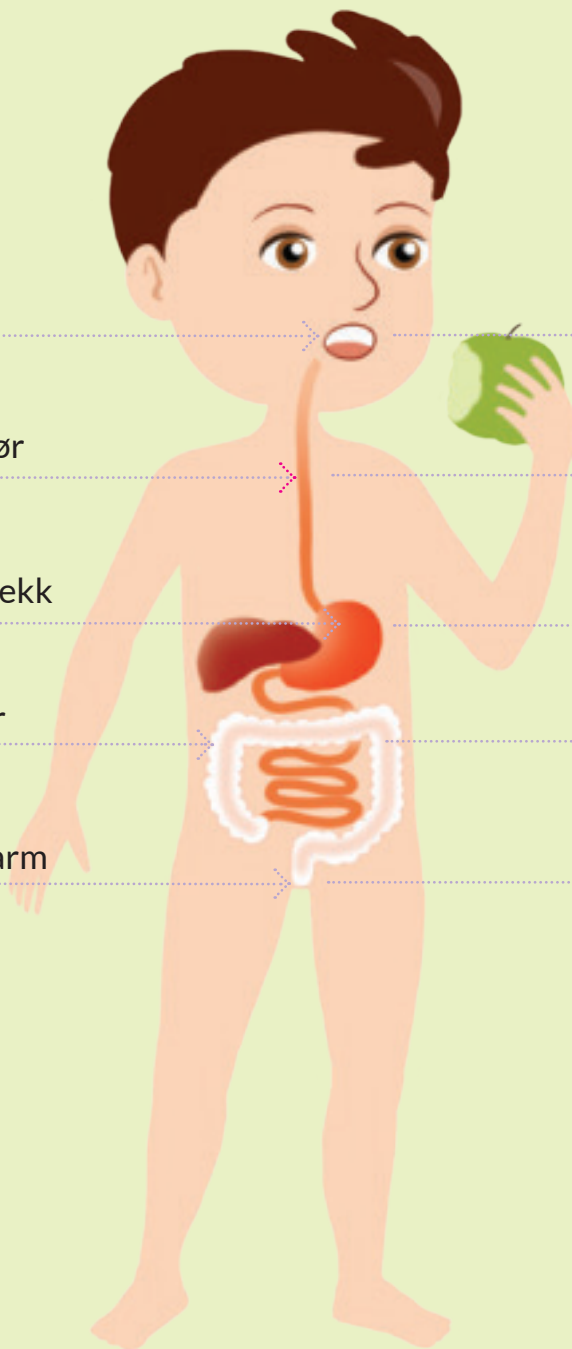
Munn

Spiserør

Magesekk

Tarmer

Endetarm

Tar en bit

Svelger

Gjør det om til en «grøt»

Fordøyer maten og tar opp næring

Bæsjer matrester, bakterier og annet

Å SPISE PÅ EN ANNEN MÅTE

Noen ganger er ikke det du spiser nok til å gi kroppen din den energien og næringen som skal til for å vokse bra. I de tilfellene er det lurt å snakke med en **lege** og finne en **løsning**. Løsningen kan være at maten går **gjennom en slange til magesekken din**.

Maten er i **flytende** form. Den kommer til å gå gjennom en liten slange, som er like tynn som spaghetti. Denne kalles for **sonde**.

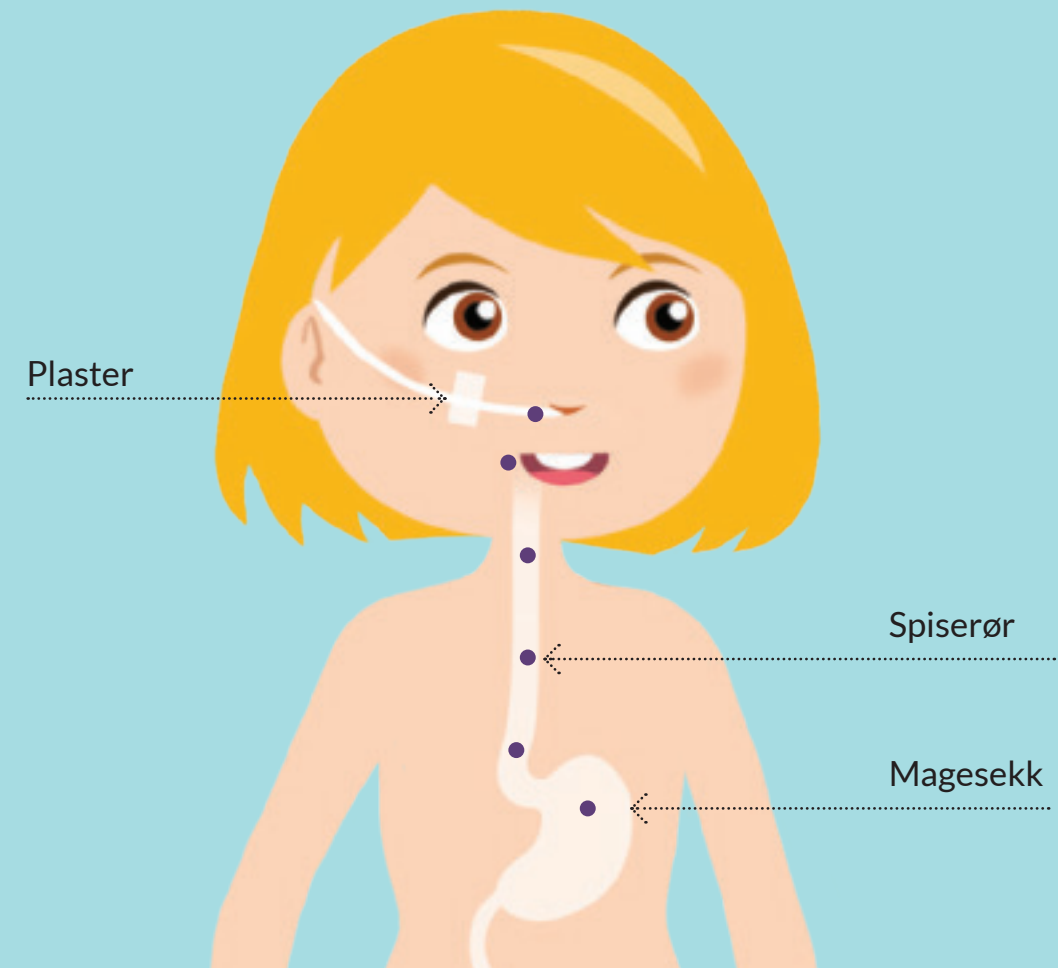
Sonden kommer til å gå gjennom nesen, via spiserøret til magesekken der den **flytende maten** kommer ut. På denne måten får du næring og energi til å **vokse**.

Sonden din blir festet med et **plaster** rett ved nesen din slik at den ligger helt stille, og ikke er i veien for deg.

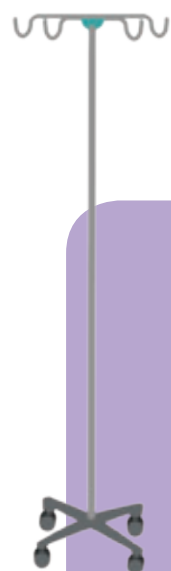

DIN TUR!

Lag **streker** mellom ● for å se hvordan **sonden** ligger!

SE HVORDAN DET FUNGERER Å FÅ MAT GJENNOM EN SONDE

Den flytende maten, med all energien og næringen du trenger, er i en **plastflaske**.

Flasken kan **henges på et stativ** som ser litt ut som en kleshenger.

For at den flytende maten fra flasken skal komme inn i sonden må den gå gjennom et litt større rør. Dette kaller vi **ernæringssett**.

Noen ganger kan man bruke en **pumpe** for å sende den flytende maten gjennom ernæringssettet til sonden.

Det går også an å **sprøyte inn maten i sonden selv** ved hjelp av en stor sprøyte. Da trenger du ikke å bruke pumpe.

DIN TUR!

Lær deg å kjenne igjen
alt du trenger og tegn de små
symbolene ■ X ♥ ▲ ♀ * i sirklene.

Flasken = ■

Sonden = X

Pumpen = ♥

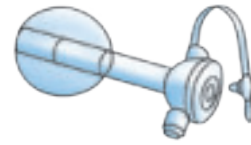
Plasteret = ▲

Ernæringssettet = ♀

Stativet = *

Å FÅ MAT GJENNOM EN KNAPP

↑
Dette er
en knapp

Maten kan også komme inn i magesekken gjennom en knapp på magen.

Legen opererer en **liten åpning** på magen og i denne åpningen settes en gastrostomiknapp. Denne knappen holdes på plass av en liten ballong på innsiden av magen.

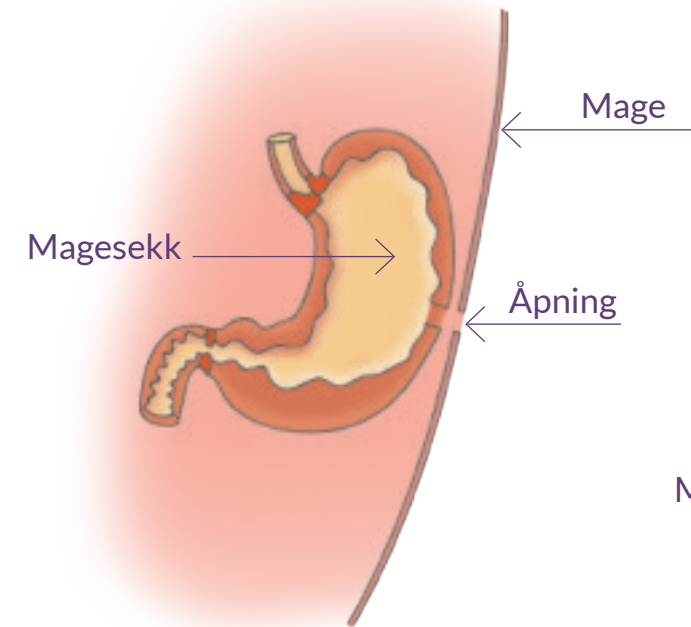
Du får bedøvelse og sover når legen opererer, og når du våkner igjen har du den **lille knappen på magen**.

Du kan, som oftest, reise hjem rett etterpå for å bruke den nye knappen din til å få mat.

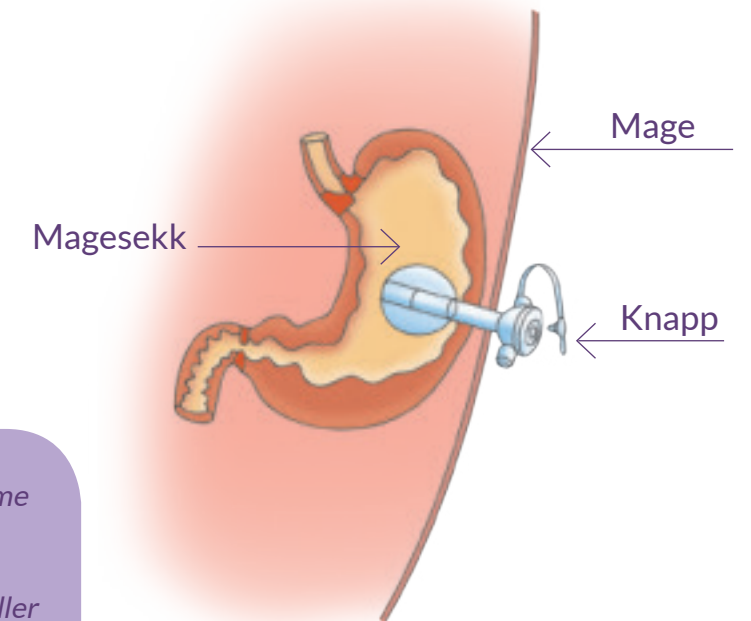

Se hva som skjer når legen setter inn en gastrostomiknapp.

1. Legen lager et lite hull

2. Legen har satt inn knappen

Noen barn får først en slange med en klemme og da blir det en liten åpning i magen. Når denne åpningen har grodd tar legen bort slangen og setter inn en knapp. Legen forteller deg hvordan dette blir for akkurat deg.

MAT I LØPET AV DAGEN

Når det er på tide å spise er det bare å **åpne knappen** og sette på slangen så kommer den **flytende maten** inn i magesekken din.

Dette kan du gjøre hjemme, på skolen, hos vennene dine eller der du måtte være når det er på tide med litt mat.

Det er kanskje litt uvant å få flytende mat, men denne maten inneholder all energi og næring du trenger for å vokse bra.

Mens maten kommer inn i magesekken din, kan du **gjøre noe annet** – spille et spill for eksempel!

DIN TUR!
Klarer du å finne **fem** feil?

Svar:
1. Sykepleierens farge på skoene 2. Fargen på puten 3. Sykepleierens navneskilt 4. Sykepleierens hårstrikk 5. Viserne på klokken

DER SOM DU FÅR LOV, KAN OG VIL, SÅ SMAK PÅ DET DU LIKER!

Knappen hjelper deg med å få den energien og næringen du trenger.

Dersom du kan spise med munnen er det fint om du fortsetter med det. Det fine er at du da kan spise det du vil, og dersom du ikke har matlyst så er det også helt greit.

Fortell dine foreldre hvordan du ønsker det skal være. Vil du være med å lage mat og kanskje smake på noen småbiter?

Vi er alle forskjellige. Å få maten gjennom en slange er bare å spise på en annen måte. Fortsett å spise sammen med familien din selv om dere spiser på ulik måte.

Mat kan lukte kjempegodt, som for eksempel nybakte boller, appelsin og pannekaker.

Hvilken mat synes du lukter godt?

DIN TUR!

Lag en tegning eller skriv hva du har lyst til å **lage** og **spise** sammen med foreldrene dine!

ALLE DAGER MED MATSLANGEN

Du kan **leve helt vanlig** med matslangen!

Du kan gå på skolen, i barnehagen, på stranden, lage mat med foreldrene dine, spise det du har lyst på, ha det gøy med venner og gjøre alt det du liker å holde på med.

Det er **du som bestemmer** om du vil snakke med venner om sonden eller knappen din.

DIN TUR!

Hva vil du gjøre?

Lag en tegning av det **du liker aller best å holde på med!**

En dag kan det hende at legen, sykepleieren eller den kliniske ernæringsfysiologen sier at **det er på tide å ta bort slangen/knappen!**

Da betyr det at **kroppen din er sterk nok** til å klare seg **uten matslangen** og at du får i deg det du trenger gjennom munnen!

DIN TUR!

Sett inn et **bilde** av deg selv, når du feirer bursdag, og **fargelegg** bildet!

DIN TUR!

Tegn eller skriv hva du vil...

DIN TUR!

Tegn eller skriv hva du vil...

Kontaktinformasjon til lege, sykepleier eller klinisk ernæringsfysiolog:

Har du et barn med sondeernæring
og ønsker mer informasjon?

Besøk gjerne:

www.altomsondemat.no

- Praktisk informasjon
- Tips – både i hverdagen og når dere skal på ferie
- Oppskrifter – lag sammen!

Nutricia AMN Norge takker AMN Frankrike for å ha tatt frem denne boken i samarbeid med Veronique Leblanc i 2016.
Nutricia AMN Norge takker også klinisk ernæringsfysiolog Rut Anne Thomassen på OUS for verdifulle innspill da vi tilpasset boken for Norge.

www.altomsondemat.no

Nutricias produkter er næringsmidler til spesielle medisinske formål. Skal brukes under medisinsk tilsyn.